

B. Büttner Lina

A FEHÉR SASTOLL

Ha a szülőföldemre gondolok, mindig eszembe jut Tompa Mihály, a virágok gyöngéd, melegszívű költője. Mert olyankor, mint ahogy Tompa dalolta, az én lelkem is »haza megy« innen a távolból is.

»És ott jár már a szép Sajó-vidéken...«

Az a borsodmegyei régi kastély, melyben születtem, szegény IV. Béla király egyik elpusztult várának köveiből épült magas, lejtős halmon. Alatta egykor vár helye, a gödrös várdomb. Odébb terül el a gyönyörű vidék, melyet egykor a vad mongolcsorda a nemzet vérével öntözött. Talán azért olyan aranyos rajta a kalász és azért nyílik annyi virág...?

És én itt e gyászos, nagy emlékek közt tanultam a hazát szeretni.

A régi kastély mögött erdős hegy emelkedik, előtte pedig a zöld mezők közt felcsillanva kígyózik a Sajó. Az erdő zúgásától és a tovasuhanó habok zsongásától tanultam én mesélni.

A régi kastély előtt a magas halom kőfallal bekerített kert volt. Ez a virágos, árnyékos nagy kert volt az én gyermekkoromnak egész világa. Itt éltünk mi Juliska testvéremmel s itt jártunk mindig kézen fogva egymást. Ha olykor, míg dadánk aludt a kötése mellett, mi megkerültük a kertet, ez nekünk egész utazás volt a föld körül. A kert felső részéről igen messze elláttunk s Juliska mindenről, amit innen csak láttunk, mesét kért tőlem. Már meséltem neki mind a huszonhat helységről, melyeket innen megolvashattam s melyeknek apró házai úgy fehérlettek a zöld vidéken, mint az apróra vágott cukor. Talán abból is épültek? Meséltem az átellenben levő sötét Bükk-hegység bóbitás kis tündéereiről és a gombafejű törpecskékről, kik ott bújnak ki a mohból, a Sajó habjairól.

Meséltem a távol ködében derengő Kárpátokról. Ezek tulajdonképpen sorban ülő megkövesedett agg óriások s ősz fejük alkotta a fehér hegycsúcsokat. Meséltem a templom tornyán levő vaskakasról, ki szélben, viharban rendületlenül áll és örökdió a kis falu felett. A kastély szögletein forgó és csikorgó szélkakasoknak egészen más történetük volt, amit a szélzúgásban ők panasztak el nekünk.

Egyszer, amint künn ültünk a kertben a kastély előtt fénylő úton és kristálymorzsákat kerestünk a homokban, Juliska ölembe hajtotta a fejcskáját, úgy kért, hogy meséljek neki a kristályok tündéerről. Én hát felnézek az égre, hogy valami jó jusson az eszembe és meglátok egy nagy fehér sas éppen a fejünk felett lebegni, a tiszta kék levegőben.

Rögtön eszembe jutott, mert olvastam, sőt képen is láttam, hogy a kondorkeselyűk elragadják a gyermekeket. És rémülten karoltam magamhoz testvércémet s betakartam nagy szalmakalapommal. Aztán átfogtam s beszaladtunk a kertre nyíló terembe.

Mikor javában örültünk, hogy a veszedelemtől megszabadultunk, akkor hozott az erdőkerülő egy sasfiókát. Nagyon megsajnáltuk szegénykét, hogy így, alig pelyhesen már kiszédtek a meleg fészekből.

– Istenkém – szólt Juliska részvétellel –, az a nagy fehér sas bizonyosan ennek a mamája. Adjuk neki oda. Mert talán azért is akart engemet elvinni, hogy most e helyett én legyek a kis sasocska a fészekben.

– Nem adhatjuk vissza, kedveském – szóltam –, mert szegénynek elrontották a fészket, mikor kifosztották. De én megígérem annak a nagy, fehér sasnak, hogy gondját viselem mezítelen kisfiának. És ha majd felnevelem, akkor elbocsátjuk, hadd szálljon haza a mamájához.

Készítettünk is mindjárt egy szakajtókosárban jó puha fészket, beleültettük a kis sasocskát s könnyeden betakartuk, hogy meg ne fázzon.

Mikor kissé megmelegedett, magától tátogatta a száját, úgy kért enni. Akkor gyorsan megétettük meleg tejbe áztatott hangyatojással és langyos tejbőrrel. Juliska egész csomókat tett a kis sas nagy szájába, én az ujjammal letoltam nagyra nyitott torkán. Igen meg volt az etetéssel elégedve. Mikor elég volt neki, összehúzta magát a fészekben, behunyta a szemét és aludt. De mi vigyáztunk rá, s amint egy kis idő múlva ismét kért enni, megint megétettük. Estefelé már örült is nekünk s tollatlan kurta szárnyacskáit repesve rázta, mikor Juliska kis kezét meglátta.

Éjjelre betakartuk melegebben, hogy meg ne hűljön, s azt higgye, hogy a mamája melegíti. Mi pedig aludni siettünk, mert másnap korán kellett fölkelnünk, hogy a kisedet sast jókor megétethessük.

Éjjel álmomban megjelent ágyam mellett a nagy fehér sas. Fején arany korona fénylett, bátor, nemes tekintetét reám függesztette s óriási fehér szárnyait kibontotta. Csodálatos volt, hogy cseppet sem félttem tőle.

– Eljöttem – szólt nyájasan –, megköszönni, hogy egyetlen gyermekemnek szeretettel gondját viselitek. Én ugyan nem vagyok elvárásolt királyfi, sem királyleány, mert én igazi királysas vagyok! De azért a ti jószágotokat úgy fogom megköszönni, mint a mesékben szokták. Adok én is egy-egy sastollat. Mikor azt először a kezetekbe veszitek, amit akkor kívántok, az beteljesedik.

Ekkor kivett a szárnyából két fehér tollat és átadta nekem.

– Az egyik a tiéd, a másik kis testvéredé – szólt –, most kívánhatsz bármit, az beteljesedik.

Oh, királysas! – feleltem a tollakat átvéve –, én nem kívánok mást, csak hogy mindig tudjak meséket mondani testvérekemnek, és hogy testvérem is mindig tudjon meséket mondani babáinak. Én mást nem kérek.

Ekkor a gyönyörű nagy sas igent intett és elrepült.

Korán reggel, mikor fölbredtem és siettem megétetni fészkében a kisedet, a sasocska már csipogva tátotta elém a száját. Emellett örömmel beszéltem el Juliskának, hogy éjjel itt volt a nagy fehérkoronás királysas és két tollat hagyott itt a szárnyából nekünk.

De hova lettek? Hasztalan kerestük, nem találtuk.

Hát mégis csak álom volt? – gondoltam –, pedig én majdnem igaznak vettem, olyan szép és kedves álom volt.

Hanem mikor aztán Juliskával kimentünk a kertbe, azon a helyen, hol előtte való reggel a kristályokat kerestük s fejünk felett a nagy fehér sas lebegett, a földön két szép nagy sastoll feküdt.

Felvettük és megőriztük emlékül. És később, évek múlva, mikor már én nem meséltem testvéremnek, és testvérem sem mesélt többé a babáinak, akkor elővettük a sastollakat és elkezdtünk velük írni a gyermekek számára.

Zsitva vize partján, Aranyosmaróton ezeket a sorokat is azzal a fehér sastollal írtam.

(Az Én Ujságom, 1892/5.)